

K tomu, abych práci doporučil k obhajobě, by stačilo říct, že to, co autorka píše v abstraktu, čtenář v textu skutečně najde – a to zpracované v profesionální kvalitě. Následně se tedy vyjádřím jen k tomu, čeho si na práci nejvíce cením.

Těžiště práce spočívá v prezentaci a rozboru sbírky vtipů vyprávěných dětmi ve školním věku. V rámci citlivě promyšleného designu výzkumu (s. 27–31) si autorka povídala celkem s 220 dětmi (109 dívek, 111 chlapců) z 1., 3., 5., 7. a 9. ročníku na dvou pražských ZŠ; a to při skupinových rozhovorech, které úspěšně simulovaly situace spontánního vyprávění vtipů při nějaké nevýzkumné společenské příležitosti. Archiv doslovných prepisů 511 vtipů (292 od chlapců, 219 od dívek) přehledně prezentuje v *Příloze* (s. 86–154).

K rozboru vtipů, potažmo ke získání nějakého jejich třídění, které by šlo porovnávat s tříděním jejich autorů dle věku, se autorka rozhodla soustředit na tzv. *techniky konstrukce humorné pointy*. Klíčovou inspirací tak pro ní je teoretický postoj S. Freuda. Když ten kolektor loterie a operátér kuřích ok zformuluje vtipné sdělení: A bylo mi od pána Boha dopřáno to nejlepší, pane doktore, seděl jsem vedle Salomona Rothschilda a on se ke mně choval skoro jako k svému, docela *familionářsky*. – nesmějeme se podle Freuda samotné myšlence, ale technice jejího vyjádření. Samotná myšlenka: Rothschild se ke mně choval jako k svému, docela familiárně, to znamená, jak jen toho může být jako milionář-schopen. – nás podle Freuda může podnítit nanejvýš k zamyšlení, nikoli ke smíchu. (Viz kapitola II. *Technika vtipu* ve Freudově *Vtip a jeho vztah k nevědomí*.)

Autorka si Freudovu klasifikaci *technik vtipu* prostudovala a stručně prezentuje jím vyčleněné techniky *slovního vtipu* (zhuštění; několikeré užití stejného materiálu) a *konceptuálního vtipu* (chyby v uvažování; unifikace; znázornění opakem; znázornění pomocí podobnosti či souvislosti; nepřímé znázornění). Navíc si však autorka prostudovala i řadu dalších autorů, kteří se rozboru *techniky konstrukce humorné pointy* věnují. A jejich prezentace (s. 10–21) svědčí o tom, že autorce nešlo jen o demonstraci její schopnosti vyhledávat odbornou literaturu a zpracovat přehledové encyklopedické heslo „systémy klasifikace technik vtipu“. Porovnáváním a překlady terminologie těch dalších autorů s Freudem si autorka zjednávala větší citlivost k tomu, k čemu že vlastně Freud inspiruje na půdě strukturální semiologie vtipu.

Teoretickou citlivost z odborné literatury pak autorka použila k tvorbě vlastní klasifikace vtipů z vlastní sbírky. Rozlišuje 8 techniky; tři z nich ještě podrobněji člení: bez konce a bez pointy (příběh; něco je špatně); stejný výrok dvakrát (odlišný kontext; odlišné pořadí; skládání; malá změna; čisté opakování; kombinace); dva významy v jednom (běžná slova; jména); opačná reakce; přímé porovnání; skryté přirovnání; nesmysly; narážka. Podává jejich zevrubný a bohatě příklady ilustrovaný výklad (s. 33–49). Obdobně jako Freud vidí, že techniky se v rámci jednoho vtipu mohou i kombinovat – takže ke statistickému zpracování v těch svých 511 vtipech rozlišila 773 případů použití jednotlivých druhů technik.

Statistický rozbor korelace používání jednotlivých druhů techniky s věkem dětí provádí systematicky, krok za krokem (s. 50–61). Pečlivě trianguluje rozbor korelace z vývojového hlediska rozbořem z hlediska genderových rozdílů. Dodejme, že ty rozdílů mezi dívkami a chlapci nejsou tak markantní jako mezi prvňáky a devátáky. Příběhy bez konce a bez pointy, ale i stejný výrok dvakrát jsou oblíbené spíše mladšími dětmi, skryté přirovnání a narážka spíše staršími dětmi – zřejmě díky rozdílům v intelektuální náročnosti. S vtipy využívajícími ty zbývající druhy technik by si zřejmě prvňáci mohli rozumět s devátáky. V souhrnu tak lze souhlasit s jedním z autorčiných závěrů: oproti jiným autorům vytvořila tato studie komplexní pohled na vývoj konstruování vtipové pointy u dětí na základní škole (s. 80).